

in veliko število občinstva, smo se zbrali na trgu. Po kratkem slavnostnem govoru je godba zaigrala „Lepa naša domovina“ in „Bože pravde“, zaorili so živjoklici na našega kralja in razšli smo se v zavesti, da nam je ta dan, ko tretjič praznujemo proglasitev ujedinjenja in ustanovitve lastne države, ravno po dovršenih volitvah v ustavotvorno skupščino pričetek lepše bodočnosti.

V Varaždinu je umrl pretečeni teden g. dr. Mato Zidarič, ki je bil splošno priljubljen zdravnik v 71. letu. Rojen na Humu pri Ormožu, se je izšolal v Varaždinu in v Gradcu. Služboval je v Krapini, v Brežicah in kot okrajni zdravnik mnogo let v Varaždinu. N. v. m. p. Bil je slovesno pokopan.

Požar v Ormožu. Dne 8. t. m. zvečer nastal je v podstrešju pralnice južne železnice v Ormožu ogenj, ki je dotično strešino uničil. Škoda znaša približno 12000 K. Vzrok požara je bila neka razpoka na dimniku, od koder so baje iskre prihajale na podstrešje.

Božičnica v hiralnični bolnici. Noben dan v letu ne zahteva zase toliko pijitete, kakor božični večer. Nikdar revež in osamljen človek ne čuti toliko revščine in osamelosti kot ob tej priliki. Nasprotno pa je sreča rodbine tega večera najbolj intimna in sega najgloblje. To moramo imeti pred očmi, ko pomislimo na naše uboge v hiralnici. Vsaj ta večer naj bi imeli občutek, da so v rodbinskem krogu in da drugi srečnejši mislijo na nje. V to svrhu se zbira v našem mestu pri prebivalcih obeh narodnosti. Zbirko je prevzela velerodna gospa grofica A. Marija Herberstein-ova. Kdor prejme od nje pismo, ali telefonično ali ustno prošnjo, naj se blagovoli odzvati ter podariti po svojih močeh v dober namen.

Politične vesti.

Kdo je naš državljani? Tozadevna naredba, ki jo je te dni podpisal regent, določa sledeče: Naši državljani postanejo vsi, ki so dne 1. januarja t. l. bili že 10 let pristojni na bivšem avstrijskem ozemlju, ki je pripadlo nam ter so obdržali to pravico do dne 16. julija t. l. Kdor si je pridobil pristojnost šele po 16. juliju, mora prositi za sprejem pri pokrajinski vladi. Osebe, ki imajo pristojnost na ozemlju, ki je pripadlo Češkoslovaški, Poljski, Italiji ali Rumunski, morajo prositi za naše državljanstvo do dne 16. julija 1921., iz drugih držav, n. pr. Avstrije, pa do dne 16. januarja 1921. Osebe, ki živijo na našem ozemlju, a so pristojne v kako drugo državo, morajo do dne 16. julija 1921. optirati za našo državo.

Za vse državljane enake dolžnosti! Na predlog ministra dr. Kukovca je ministrski svet sprejel v ustavni načrt pogoj, da so vsi državljani brez razlike plemena in pokrajine obvezani plačevati davke enakomerno. Kot glavni državni dohodek se uvede dohodninski davek brez vsakih doklad. Naši poslanci bodo morali paziti, da ta davek ne bo zadel krivično kmetovalcev.

Razdelitev naše države pa okrožja. O tem razpravlja v Zagrebu posebna komisija, v kateri je tudi en Slovenec, namreč prof. dr. Jože Rus. Država se ne sme razdeliti v več kot 35 okrožij. Na čelu vsakega okrožja bo načelnik ali župan. Okrožne skupščine bodo razpravljale o financah, poljedelstvu, prosveti, zdravstvu, socialni politiki i. dr. Potemtakem odpadejo nekatera poverjeništa pri pokrajinskih vladah.

Demisija Vesničeve vlade. Beograd, 14. decembra. Po sklepu seje ministrskega sveta se je podal ministrski predsednik dr. Vesnič ob 6. uri popoldne na dvor, kjer je predložil regentu demisijo celokupne vlade. Regent je demisijo sprejel.

Sprememba v deželni vladi. Uradno se objavlja. Predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejc je poslal včeraj 13. t. m. na ministrskega predsednika dr. Vesniča brzojavko, na kateri mu z ozirom na demisijo ministra za promet dr. Korošca javlja, da da-

jejo tudi on kot predsednik deželne vlade za Slovenijo, kakor tudi poverjenik za uk in bogočastje dr. Karol Verstovšek, poverjenik za javna dela ing. Dušan Serbec in poverjenik za kmetijstvo Jakob Jan svoje mandate na razpolago. Do nadaljne odredbe od strani centralne vlade bodo imenovani vodili posle. Demisija je le naravna posledica sklepa, da preide ljudska stranka v konstituenti v opozicijo. Po beograjskih poročilih je razpravljajal o demisiji že včerajšnji ministrski svet, ki je vzel demisijo poverjenikov dr. Brejca, dr. Verstovškega, inž. Serbca in Jana na znanje. Vodstvo vladnih poslov je poveril začasno poverjeniku za notranje zadeve dr. Pitamicu. Tudi dr. Pitamic je sicer podal svojo demisijo že takoj po dovršenih volitvah, ker je smatral s tem svojo nalogo za izvršeno. Ministrski svet pa ga je kljub temu kot edinega nevtraleca in uradnika v dosedajni deželni vladi pridržal, dokler se vprašanje ne reši definitivno po sestavi novega ministrstva v Beogradu. Kakšna bo nova pokrajinska vlada, še ni gotovo. Po dosedanjih vesteh bi se dalo sklepati, da se bo odločila večina prizadetih strank za nevtralno uradniško vlado. Kot predsednika se imenujeta v prvi vrsti dr. Pitamic in dr. Baltič, načelnik v notranjem ministrstvu.

Verifikacijski odbor. Beograd, 14. decembra. Danes popoldne se je sestel v dvorani konstituentne verifikacijski odbor. Odbor se je konstituiral. Komunisti so glasovali za listo g. Pečica, ki je izvoljen za predsednika s 310 glasovi proti 9, ki so bili oddani za radikalca. Za tajnika je izvoljen socialni demokrat dr. Korun. Poročevalec bo poslanec zemljeradniške stranke. Nato so se prejele pritožbe proti volitvam, ki jih je bilo samo deset in katerih so tri že rešene, ker navajanja pritožb ne morejo vplivati na definitivni izid okrožnih volitev. Te pritožbe se tičejo volitev v mostarskem, banjaluškem in tuzlanskem okrožju.

Prva seja ustavotvorne skupščine. Prva seja ustavotvorne skupščine se je pričela v nedeljo ob 10. uri. Vse lože so bile prenapolnjene, v novinarskih ložah je bila prava gneča. V dvorani so poslanska mesta večinoma zasedena. Poslanec dr. Milan Roje je predlagal za starostnega predsednika skupščine Nikola Pašića, ki je bil z burnim aplavzom pozdravljen. Pašić je stopil na tribino, pozdravil skupščino, omenjal važnost konstituante in izrazil prepričanje, da bodo poslanci složni v delu, da se utrdi osnova države. Seja je potekla skrajno mirno. Po seji so poslanci odšli k svečani službi božji.

Pogajanje med demokrati in radikalc. Demokratski klub je sklenil, da prevzame inicijativno in se začne pogajati z radikalc radi skupnega dela v konstituenti. Načelnik obeh klubov Pašić in Davidovič sta se dolgo razgovarjala o notranjem in zunanjem položaju. Razgovori se bodo nadaljevali. Pri demokratih in radikalcih prevladuje prepričanje, da zahteva interes države sestavo močne vlade, ki bi mogla hitro v konstituenti izvesti ustavo in osnovne zakone za uredbo države.

Narodni socialci in soc. demokrati so se izjavili za edinstvo države in bodo glasovali za večino členov vladnega ustavnega načrta.

Jugosl. muslimanska organizacija je izjavila, da je za monarhijo.

Združeni kmetijski poslanci. Na seji poslancev zemljeradniške stranke iz Srbije, Saveza težaka iz Bosne Hercegovine, težačke stranke iz Dalmacije in članov slov. Samostojne kmetijske stranke je bilo sklenjeno, da se vse to stranke združijo v enotno zemljeradniške stranko. Predsednikom kluba je izvoljen Vojislav Lažič, prvim podpredsednikom pa Ivan Pucelj iz Slovenije. — Za zemljeradniško stranko je izjavil Mihajlo Avramović predsedniku Dem. kluba Davidoviču, da je stranka po svojem programu najbližja demokratski stranki in da bo storila vse za izhod iz sedajnega položaja. V vlado pa stranka ne vstopi.

Književnost.

Cika Jova Zmaj, Kalamandarija. Za našo deco poslovenil Al. Gradnik v Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Strani 70. Cena vezana 16 K, po pošti pripravljeno K 140 več. Poleg Zupančičevega Cicibana v slovenskem jeziku še ni izšla pesniška zbirka, ki bi nudila našim otrokom več, kot pravkar izišla Kalamandarija. Malokateri mladinski pesnik je tako dobro pogodil otročjo dušo kot Cika Jova. Zato zbirko kar najtopleje priporočamo starišem, da jo naroče svojim malim za božič. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Razno.

Škof Dr. Mahnič umrl. Zagreb, 14. dec. Danes zjutraj ob 8. uri je umrl v nadškofijski palači po dolgi in težki bolezni krški škof dr. Anton Mahnič. Pogreb se bo vršil v soboto ob 9. uri. Dočas bo truplo, ki ga bodo balzamirali, izpostavljeno v dvorani nadškofijske palače.

Otvoritev I. umetniški razstave v Mariboru. V sredo ob 10. uri se je otvorila v prostorih bivše kazine v Mariboru I. umetniška razstava. Otvoril jo je g. general Maister s krasnim govorom, v katerem je očrtal na kratko, kako bujno se razcveta naša umetnost v Mariboru od prevrata sem, ki je dosegla višek sedaj s prvo razstavo upodabljajoče umetnosti bivšega Spodnjega Štajerja. Očrtal je dalje zasluge g. prof. Cotiča, čigar delo je pravzaprav ta razstava ter končno predstavil glavne umetnike, ki pri razstavi sodelujejo. Po njegovem govoru so si povabljeni gosti kot prvi ogledali razstavljene umetnine, katerih je 184 po številu. Med umetniki je nekaj že znanih starejših moči z akademično naobrazbo, ostali pa so večinoma začetniki. Razstavili so sledeči slikarji ter slikarice: E. Baumgartner, K. Corenini, J. Cozzi, V. Cotič, K. Hamböck, Ljudmila Janovska, J. Karlovič-Janovsky, T. Janžekovič, Hedvika Kiffmann, Erna Klain-Bros, S. Kobylanski, J. Kos, F. Krajnc, Špelca-Mladič, Rita Passini, J. Peteln, O. Pistor, Violetta Rosmanit, M. Sadar, A. Seibacher, Vera Simonič-Blumenau, Fr. Stiplovšek, Avgusta Šaube, N. Vidmar, Jože Vokač, J. Tschare, Iv. Žabota ter kipar Ivan Napotnik. Razstava je odprta ob delavnikih od 9—14 ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9—12 ter od 13—15 ure. Vstopnina znaša za osebo 4 K.

Kako bodo prisegli poslanci? V poslovnik za konstituento je bila sprejeta določba, da morajo vsi poslanci priseči kralju, državi in narodnemu edinstvu. Poslanec, ki bi ne prisegel ali bi stavil kake omejitve, izgubi mandat.

Koliko časa sme poslanec govoriti? Glasom načrta poslovnika, ki ga je izdelal min. svet, sme posamezni poslanec k vsakemu členu ustave govoriti kvečemu poldrugo uro.

Dnevnicе poslancav so se določile na 120 dinarjev.

Carine so dale v mesecu novembru ogromen dohodek 320 milijonov dinarjev.

Pulj umira. V zadnjih dveh letih se je število prebivalcev Pulja od 70.000 zmanjšalo na 23.000. Ulice, pa tudi cele hiše so prazne, vsled česar seveda tudi cene stanovanj znatno padajo.

Najden Atilov grob? V strugi reke Aranke na Ogrskem so odkrili veliko krsto, ki jo bodo izvlekli iz vode. Arheologi so mnenja, da je ta krsta hunskega kralja Atila, o katerem se pripoveduje, da so ga po smrti položili v tri krste in jih spustili na dno reke.

Poprava lokomotiv. Ministrstvo saobračaja se pogaja s Škodovimi tvornicami glede poprave naših lokomotiv. Tudi Rumunija je pred kratkim izročila Škodovim tvornicam v popravilo okoli 500 lokomotiv. Naša železniška uprava je oddajala popravila na Madžarsko, a sedaj se je pokazalo, da madžarske tvornice niso sposobne, da izvrše to delo.